

El present curs, organitzat en col·laboració amb la Institució Milà i Fontanals del CSIC, pretén acostar-se a les diferents facetes del crèdit practicat a Barcelona a l'època del seu llançament com a plaça comercial de primera categoria, entre el segle XIII i el XV, amb una insistència especial en la introducció i desenvolupament del crèdit a llarg termini.

A partir dels anys centrals del segle XIV, la difusió creixent del crèdit a llarg termini sota la forma de compravenda de censals, va transformar la vida econòmica, social i política de les ciutats i els Estats medievals. Lluny de suposar un fre a la inversió –com s'ha dit amb freqüència–, la utilització del censal en tots els nivells de la societat (des de la monarquia, les Diputacions del General i els municipis fins als sectors més humils, passant per les institucions eclesiàstiques, la noblesa i els mercaders) va engendrar una rica dinàmica de circulació de capitals, desconeguda fins aleshores.

La primera part del programa és dedicada a analitzar les formes creditícies anteriors a l'aparició del censal i que, tot i que continuaren en vigor al llarg del període considerat, van anar perdent importància a mesura que adquiria protagonisme el crèdit a llarg termini. La segona part és dedicada específicament al desenvolupament del censal, en l'àmbit privat, però, sobretot, en l'ús que en féu el municipi de Barcelona des de mitjan segle XIV, impel·lit per les exigències pecuniàries de la Corona; la qual cosa va fer de la ciutat la capital indiscutible del mercat de deute públic no sols del Principat, com ho demostra l'anàlisi del deute públic mallorquí. La part final del programa pretén posar en relleu que aquella modalitat creditícia constituí una de les principals originalitats dels països de la Corona d'Aragó dins el seu entorn, a través d'un seguit d'aproximacions comparatives a les formes del crèdit públic practicades a la resta de les monarquies hispàniques, així com a les ciutats de Flandes, la Itàlia centroseptentrional i Alemanya.

La durada del curs és de 30 hores, i les sessions tindran lloc els dimarts, entre el 14 d'octubre de 2003 i el 24 de febrer de 2004 de 19 a 21 hores, a la sala d'actes de l'Arxiu Històric de la Ciutat.

El curs és reconegut per la Universitat de Barcelona, per la Universitat Autònoma de Barcelona, per la Universitat Pompeu Fabra i per la Universitat de Girona. Per a l'avaluació es preveu una fórmula doble: per assistència, i per aprofitament (treball dirigit).

Matrícula: 75 euros. Per formalitzar la inscripció cal adreçar-se a la Secretaria del Seminari d'Història de Barcelona, de 9 a 14 hores. Pagament a qualsevol oficina de la Caixa de Pensions, al compte corrent: Institut de Cultura de Barcelona, 2100 3236 83 2200065134, codi *curs crèdit*.

Arxiu Històric de la Ciutat Seminari d'Història de Barcelona

Casa de l'Ardiaca
Santa Llúcia, 1
08002 Barcelona
Tel. 93 518 11 95 / Fax 93 517 83 27
Email: shb@mail.bcn.es

Institut de cultura: **ARXIU HISTÒRIC**
DE LA CIUTAT
Seminari d'Història
de Barcelona

El món del crèdit a la Barcelona baixmedieval

Curs d'Història de Barcelona, 2003-2004

Ajuntament de Barcelona

El món del crèdit a la Barcelona baixmedieval

Director: Manuel Sánchez Martínez

- 14/10/03 **Presentació del curs**
Formes de crèdit en les societats mediterrànies baixmedievales
Juan Vicente García Marsilla (Universitat de València)

El crèdit a curt termini

- 21/10/03 Jueus i crèdit a Barcelona
Jordi Fernández Cuadrench (Institut Occitan de Pau)
- 28/10/03 Mercaders-banquers barcelonins: l'endeutament de la monarquia i la fallida de la banca Descaus-Olivella en 1381
Gaspar Feliu (Universitat de Barcelona)
- 04/11/03 Les compra-ventes a crèdit a l'àmbit artesanal: el cas dels apotecaris-especiers
Carles Vela Aulesa (Institució Milà i Fontanals, CSIC)
- 25/11/03 Crèdit i propietat a la Barcelona del segle XIII: les vendes a carta de gràcia
Jordi Fernández Cuadrench (Institut Occitan de Pau)

El crèdit a llarg termini

- 02/12/03 El circuit privat del censal a Barcelona
Daniel Rubio Mànuel
- 09/12/03 Les finances municipals de Barcelona: del censal a la Taula de Canvi
Pere Ortí Gost (Universitat de Girona)

- 16/12/03 Barcelona, capital del mercat del deute públic català
Pere Verdés Pijuan (Institució Milà i Fontanals, CSIC)

- 13/01/04 Els creditors barcelonins del deute públic de Mallorca
Jordi Morelló Baget (Universitat de les Illes Balears)

- 20/01/04 Les controvèrsies teològiques sobre la licitud del crèdit a llarg termini
Josep Hernando Delgado (Universitat de Barcelona)

Més enllà de Barcelona

- 27/01/04 El món del crèdit a la península Ibèrica
Antoni Furió (Universitat de València)
- 03/02/04 Le crédit financier dans les villes de Flandre (XIVe-XVe siècles): typologies des créditeurs et des techniques de financement
Marc Boone (Universiteit te Gent)
- 10/02/04 Il finanziamento del deficit pubblico nelle città dell'Italia centrosettentrionale, XIII-XV secolo
Maria Ginatempo (Università di Siena)
- 17/02/04 El crèdit i el déficit públic a les ciutats imperials alemanyes, segles XIV i XV
Nikolas Jaspert (Universität Erlangen-Nürnberg)

Cloenda

- 24/02/04 Las implicaciones económicas, sociales y políticas del crédito
Manuel Sánchez Martínez (Institució Milà i Fontanals, CSIC)